

6. 8. 2014

Rekonstrukce státu: jednání s opozicí nesmí ohrozit podstatu zákona o státní službě

Rekonstrukce státu se před časem vyjádřila kriticky k návrhu zákona o státní službě, který nenaplníval řadu bodů, ke kterým se poslanci před volbami zavázali. Potřebujeme služební zákon, který vydrží déle než jednu vládu nebo jedno volební období. Vítáme proto, že se otevřela spolupráce mezi koalicí a opozicí. Jistě je možné vést debatu o personálních pravomocích Generálního ředitelství. Úplné vypuštění nadresortního útvaru odpovědného za jednotnou aplikaci zákona, včetně koncepční, koordinační, kontrolní a odvolací funkce by ale bylo v rozporu se závazky poslanců, i těch opozičních.

Programové prohlášení vlády, v souladu s požadavky nevládních organizací, Evropské unie a řady expertů požaduje, že služební zákon musí mj. „zajistit plné odpolitizování státní správy“.

Mezi nutné podmínky realizace tohoto cíle patří, že politické a úřednické funkce jsou odděleny, včetně vymezení jejich kompetencí, a že existují struktury a mechanismy pro jednotný výklad a aplikaci tohoto zákona. Dále je nutné uchovat důraz na transparentní personální politiku s jasně deklarovanými důvody pro propouštění úředníků a důraz na vícero hodnocení jako důvod pro propuštění. V praxi to znamená, že musí existovat nadresortní koordinační orgán, který metodicky sjednocuje uplatňování zákona, kontroluje jeho dodržování a je odvolacím místem. Zda takový orgán nazveme Generální ředitelství státní služby, či jinak, je podružné. Důležité je, aby tento orgán kromě metodické a koordinační funkce byl nadán i funkcemi kontrolními a odvolacími a aby (spolu s úřadem a gestorem státního rozpočtu) schvaloval změny systemizace úřadů. To jsou principy, které Rekonstrukce státu prosazuje od svého vzniku.

Varianty, které nebudou obsahovat uvedené prvky, nejen nenaplní požadavky Rekonstrukce státu, ale budou v rozporu s vlastním programovým prohlášením této vlády. Při absenci těchto prvků by se zákon přiblížil „zákonu o státních úřednících“ z pera Nečasovy vlády, který Rekonstrukce státu razantně odmítla.

„Ze strany opozice stále častěji zní volání po tom, aby se zákon o státní službě co nejvíce přiblížil zákonu o úřednících územních samosprávných celků. Pokud by k tomu došlo, jednalo by se o naprostou rezignaci na veřejnoprávní a služební charakter úpravy právního postavení úředníků, po které jak nevládní organizace, tak řada politických stran v posledním roce volá,“ říká k tomu Radim Bureš, programový ředitel Transparency International.

Zároveň je třeba jednoznačně konstatovat, že realizace uvedených požadavků v **žádném případě neomezuje pravomoci ministra prosazovat věcnou politiku své vlády.**

„Rekonstrukce státu dlouhodobě upozorňuje na nutnost nalézt politickou dohodu napříč politickým spektrem nad zněním služebního zákona. Není v zájmu občanů ČR ani státní správy přijímat řešení,

kteřá se s další vládou změní, jako jsme to zažili u důchodové reformy. Zároveň považujeme za nutné připomenout poslancům koalice i opozice, že by zákon měl řešit oblasti, ke kterým se zavázali v Prohlášení o podpoře Rekonstrukce státu. Doposud v zákonu zcela chybí reforma systému odměňování s důrazem na posílení pevné části platu. Ta je pro zkvalitnění fungování státní správy klíčová,“ dodává Lenka Petráková, ředitelka Oživení.

Rekonstrukce státu proto požaduje při současných politických jednáních o jednotlivých parametrech zákona následující:

1. Nepřipustit, aby byla zachována dosavadní praxe, kdy ministři mohou ve svých úřadech neomezeně odvolávat úředníky. Je tedy třeba zřídít nadresortní útvar odpovědný za jednotnou aplikaci zákona, včetně udržení kontrolní a odvolací funkce a pravomocí v oblasti systemizace.
2. Nepřipustit, aby byla zachována dosavadní praxe, kdy bez výběrového řízení politicky jmenovaní spolupracovníci ministra představují přímé řídicí stupně na úřadech.
3. Nepřipustit, aby v časové tísni a legislativním chaosu vznikl zákon, který zcela „vykostí“ požadovanou normu upravující služební poměr státních úředníků. V případě neschopnosti dojít k přijatelnému kompromisu žádáme vrátit celý legislativní proces na začátek a postupovat tentokrát již standardním legislativním postupem.

Kontakt pro média:

Lenka Petráková, ředitelka Oživení

724 011 102

lenka.petrakova@oziveni.cz

Radim Bureš, programový ředitel Transparency International

733 666 008

buress@transparency.cz

O Rekonstrukci státu

Protikorupční projekt Rekonstrukce státu byl zahájen v březnu 2013 s cílem prosadit 9 klíčových zákonů, které by razantním způsobem zmenšily prostor pro korupci a zabránily tak pokračujícímu systémovému klientelismu (state capture). Závazek zákony prosadit podpořilo před volbami písemně více než 160 současných poslanců, včetně předsedů hlavních politických stran.

Členy platformy jsou: Oživení, Transparency International, Frank Bold (dříve Ekologický právní servis), Fond Otakara Motejla, zIndex, Otevřená společnost, Brnění, Pražské fórum, Zaostřeno, Zelený kruh, Nadační fond proti korupci, Inventura demokracie, Glopolis, Good governance, Naši politici.cz, Iuridicum Remedium, ProAlt, Kohovolit.eu a Praguewatch.